

УДК 323.1(497.11):327.39(4-672EU)

Српска политичка мисао
број 2/2015.
год. 22. vol. 48.
стр. 149-161.

Оригинални
научни рад

Љубиша Деспотовић
Институт за политичке студије, Београд

Зоран Јевтовић
Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

КОНСТРУКЦИЈА И ДЕКОНСТРУКЦИЈА ИДЕНТИТЕТА И МЕЂУНАРОДНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ*

Сажетак

У раду ће бити разматрани историјски токови конструкције националних идентитета у временима њиховог интензивног настанка и консолидације као фактора интеграције модерне националне државе. Такође биће разматран и актуелни контекст и процеси разградње српског националног идентитета као ултимативног услова за евроинтеграције Србије. У раду ће се такође анализирати и двоструки стандарди међународне заједнице у подршци изградње синтетичких нација на простору бивше Југославије. Кључне речи: идентитет, нација, држава, међународне интеграције, Србија, синтетичке нације

Кључни токови изградње идентитетске основе модерних европских нација везани су за њену интегративну функцију. То је важило како у периоду историјског конституисања нација, тако и данас. Без кључне интегративне функције, модерне нације Европе не само да не би могле да се конституишу као нова идентитетска структура, већ ни данас не би могли да одрже, сачувају и развијају сложено и осетљиво ткиво националног корпуса. Ову кључ-

* Овај рад је настао као резултат рада на пројекту бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ну и захтевну функцију *националне интеграције и хомогенизације* преднационалних етничких, културних и државних ентитета у бројним етапама националног конфигурисања обављали су бројни друштвени субјекти. У првој фази су то чинили протонационални покрети и национално освештена интелигенција, да би касније, након конституисања модерне националне државе, ту функцију преузеле важне државне институције као што су војска, полиција, просвета, култура, спорт и сл. али и друштвене организације и подсистеми као што су економија, заједничко тржиште, валута, правни поредак и др.

Савремена политичка социологија познаје најмање два модела стварања модерних националних држава, од којих су *органицистички и политички (грађански)* представљали неку врсту сада већ класичних модела деветнаестовековног настанка одговарајућих националних идентитета. На примеру француског и немачког модела, то ће се моћи објаснити на врло пластичан начин. *Француска идеја националитета* која је настала у процесу радикалног растакања тзв. старог режима, фокусира се на институционални и територијални оквир државе, са снажним нагласком на политичком јединству грађанства у нарастању, које свој национални оквир поставља у контекст заједничког политичког представништва, закона и истих политичких установа. *Немачки концепт*, партикуларистички по свом карактеру (супротан грађанском принципу универзализације) и *органицистички* по суштини, подразумевао је расну, културну, језичку и народносну заједницу, као један вид етнокултурног јединства, заокружен територијалним и државним оквиром. Први француски модел био је *инклузиван* по свом карактеру, заснован на концепту *универзалног грађанства*, и држављанства, док је други немачки, по свом карактеру био *ексклузиван*, и искључујући, базиран на *органском јединству* заједничког расног порекла, језика, традиције и његове територијалне одређености.¹⁾ По ставовима Ан-Мари Тијес овај први, модел би се још могао сматрати и тзв. *субјективном концепцијом* настанка француске нације јер је представљао резултат рационалног избора припадања нацији као политичкој и правној заједници. Док би се овај други, означен као немачки органицистички модел, могао сматрати тзв. *објективистичким концептом* нације, јер националну припадност

1) Деспотовић Љ. (2014), *Конструкција и деконструкција идентитета*, Н. Сад, Факултет за европске правно-политичке студије, стр. 177.

доводи у директну везу са етничким и културним критеријумима, односно особеностима једне етнице.²⁾

Генерално узевши оно што је својствено већини националних токова конструкције идентитетског оквира када говоримо о европским нацијама, јесте да је настајао као доминантан процес *легитимизације идеје и концепта сувереног народа* који се конституише насупротив идеји владарске суверености, конструишући политичку заједницу засновану на вредностима – принципима *једнакости и братства* унутар сопственог националног корпуса. *Концепт нације као сувереног тела*, настоји да превлада и трансцендира класну структурираност и социјалну условљеност старе заједнице која је почивала на подразумеваној лојалности монархијском ауторитету. „За разлику од груписања становништва које дефинише покорност једном монарху, нација се схвата као независна од династичке и војне историје: она је постојала пре, а надживеће и свог владара.“³⁾ Наслеђена фрагментарност старог поретка како у социјално-стратификацијском смислу тако и класном погледу биће превладана у процесима суверенизације нације, доводећи макар у концептуолошком смислу сваког припадника нација у позицију равноправности како према правном поретку нове заједнице тако и у смислу његовог пуног политичког представљања у јединственом парламентарном телу нације.

Да би постала и опстала као *заједница сувереног народа*, нација је морала да изгради чврсту заједничку *идентитетску основу* која ће бити у стању да је интегрише, структурише и надахњује. За такав подухват било је неопходно ангажовати и организовати, све или готово све капацитете особито културно-образовне и државне како би се успешно конструисала сложена идентитетска подлога нације у настајању. За тај важан наум било је неопходно у првом реду консолидовати заједничку културу, традицију, обичајност и преточити је у чвршће форме националне историје као продукта колективног памћења нове заједнице. У ту сврху биће коришћена сва дозвољена средства идентитетског инжењеринга укључујући и сакрализацију заједничке традиције, митологизовање историје, догађаја и личности. У том процесу биће потиснуто и избрисано све оно што нас је делило у прошлости а наглашено и канонизовано све што нас спаја и интегрише. Улога националне историографије у том послу била је кључна и незаменљива. „Политички митови имају особито важну улогу у стварању политичке подлоге

2) Тијенс Ан-Мари (2009), „Нација као идентитетски оквир“, у зборнику *Идентитети*, Клио, Београд, стр. 333.

3) Исто, стр. 334.

којом се осмишљавају основе настанка и оснивања једне политичке заједнице. Ти тзв. *оснивачки митови* постају тако незаобилазан сегмент свести о конституисању сваког *националног политичког поретка* без обзира на његову величину и карактер.⁴⁾

Такође у процесима конструкције националног идентитета требало је учинити огроман напор за стандардизацију и социјализацију модерног језика као кључног фактора интеграције нације. „У целој Европи, хомогенизација језика јавља се као неопходни услов за остварење нације као друштвене и културне целине.“⁵⁾ Недостатак једног стандардизованог језичког оквира нације могао је буде непремостив проблем у процесу довршавања изградње националног идентитета. Стога су национални покрети и бројни културни субјекти и организације овај задатак схватиле одвише озбиљно, не препуштајући га волунтаризму и стихијности. Не чуди стога озбиљан приговор Ј. Г. Хердера немачкој аристократији тога времена, да немачки говоре „само са својим коњима и послугом“. Чак су и многе модерне академије наука и уметности (као у Француској, на пример) настале пре свега у сврху изградње, стандардизације и популаризације националног језика. „Немојмо се преварити, употреба језика је суштински важан улог власти. Све је језик. Све креће од језика да би се језику вратило.“⁶⁾

Уз то наравно упоредо су ишли и други процеси не мање значајни, као што су изградња *институционалних капацитета националне државе*, њене економске а нарочито индустријске базе. Такође било је неопходно у социјалном контексту довршити процесе конституисања грађанства као класе, јер је оно било и остало, упркос бројним примесам фолклорног и руралног садржаја који је испуњавао нови идентитетски оквир, главни носилац националног конституисања. Грађанство које се окупило око републиканског принципа државног уређења особито је било снажно у Француској. Та идеја сажимала је у себи неколико важних демократских и интегративних принципа – идеју народне суверености, заједничког представничког тела, јединственог правног поретка, равноправност грађана по рођењу и сл. Сви ови интегративни принципи постаће окосница сваког будућег устројства демократског поретка власти, без обзира дали је организован као републикански или монархијски.

4) Деспотовић Љ. (2010), *Политички митови и идеологије*, Каирос, Сремски Карловци, стр. 5.

5) Тијенс Ан-Мари, стр. 336.

6) Гросувр А (2014), *Париз, Берлин, Москва – Пут независности и мира*, Фондација До-стојанство, Н. Сад, стр. 33.

ИНТЕГРАЦИОНА ИНВЕРЗИЈА И ДЕСТРУКЦИЈА ИДЕНТИТЕТА

У фази интензивног *социјалног инжењеринга националних идентитета* главни акценат је стављан на оне функције које су доприносиле њеној *интеграцији, консолидацији и хомогенизацији*. Сви ови процеси код већине европских нација одвијали су се углавном у 19. веку, па га не случајно многи историографи називају *великим веком нација*. Но то није случај и са делом закаснелог националног конституисања који се одвијао мањим делом на простору Средње Европе (словачка, украјинска и друга национална конституисања) а највећим делом на Југоистоку Европе, односно бивше Југославије, где је доминантан био процес стварања тзв. синтетичких националних идентитета. Синтетички карактер нових псеудонационалних творевина насталих на развалинама старог поретка бивше СФРЈ то најбоље илуструју. „Понекад се идентитети могу напросто преливати преко територијалних граница или бити свесно стварани тако да надилазе постојећи мозаик држава и њихових граница.“⁷⁾

За разлику од наведена два модела који су као своју претходницу имали и снажан процес *протонационалне самоидентификације* и моделирања, код модела синтетичких нација⁸⁾, главни национални конституенси били су смештени у религијско-конфесионалну и лингвистичку сферу, као и стране, спољнополитичке факторе – катализаторе. Формирање нових синтетичких националних идентитета комбинација је аутономних тежњи национално још увек недовољно издиференцираних етничитета са ових простора, и политичких пројеката великих геополитичких фактора који су у своје експанзионистичке планове укључивали и стварање нових националних држава играјући на карту регионалних разлика, конфесионалне нетрпелјивости и онога што је Сигмунд Фројд у психолошком смислу означавао као „нарцизам малих разлика“. *Суверене нације* су се стварале на природан начин током дужег временског периода и на етничким територијалним целинама на којима су вековима обитавале, као и на основама јасног језичког континуитета, етничког идентитета, заједничке културе, националне свести, и националне државе као израза њене пуне суверености.

7) Додс К. (2009), *Геополитика*, Шахинпашић, Сарајево, стр. 96.

8) Види: Деспотовић Љ. (2013), „Синтетичке нације као модел закаснеле идентитетске консолидације нација на простору бивше СФРЈ“, *Српска политичка мисао*, број. 4, Институт за политичке студије, Београд, стр. 169.

Насупрот томе *синтетичке нације* су стваране под пресудном улогом псеудонационалних елита окупљањем етније, делова различитих народа, или различитих верских идентитета истог народа, на једном простору, стварајући и градећи синтетичку свест о припадању једној политичкој заједници, и њеној новоформираној државној јединици.⁹⁾ „Тај процес језичког стварања, повезан са појавом тражења националних права, наставља се и данас. Он је управо на делу у новим државама насталим после распада бивше Југославије...“¹⁰⁾

Стварање *синтетичких нација* због своје велике историјске доцње произвело је неутаживу потребу код носиоца ових процеса да врше деконструкцију односно разарање других националних идентитета небили новом синтетичком идентитету у фази његове убрзане конструкције и консолидације прибавили неопходан историјски, лексички, културолошки, религијски и симболички садржај. Највећи део нових синтетичких идентитета настајао је у процесу девастације и сакаћења националног идентитета Срба на целом простору бивше СФРЈ. О злоћудности тих процеса по Србе у контексту директног разарања бивше СФРЈ непристрасно сведочи белгијски публициста Мишел Колон у својој књизи „*Лажљиви покер – велике силе, Југославија и будући ратови*“ када каже: „Бон и Вашингтон радили су на разбијању Југославије; Срби који су одбијали то разбијање морали су дакле, бити уништени. А да би се то постигло – најпре демонизовани.“¹¹⁾ Ови опасни и по српску нацију малигни процеси, прете да угрозе опстанак национа, јер је девастација идентитетског и језичког ткива до те мере брутална да производи несагледиве последице. Као што је током двадесетог века поднео значајна демографска и територијална сакаћења, тако и данас српски национ трпи додатну девастацију и деконструкцију идентитета. Отима му се језик, затире култура, круни традиција, брише памћење, репрограмира свест, руше богомоље, фалсификује историја, потире државност, откида територија, негира сувереност и мења колективни код у вишевековној карактерологији народа изграђеног на косовском завету. „Дезинтегрисање српског чиниоца после слома ‘друге’ јужнословенске супранационалне интеграције не може да се тумачи као постбиполарна инерција зато што траје већ четврт века после пада Берлинског зида. Да се ради

9) Деспотовић Љ. (2014), *Конструкција и деконструкција идентитета*, Н. Сад, Факултет за европске правно-политичке студије, стр. 178.

10) Тијенс Ан-Мари, стр.337.

11) Collon M. (1998), *Poker Menteur les grandes puissances la Yugoslavi et les prochaines querres*, Editions EPO et Michel Colon, Brushel. стр. 15.

о важном геополитичком циљу показује подршка земаља Запада јачању државности и унитарности осталих постјугословенских република, (...) Оне стимулишу национално конституисање отпадника од српског етничког стабла и њихово све жешће антагонизовање према Србима, док истовремено деструктивно делују на српски национални идентитет и ултимативно захтевају 'промену свести' као услов српског укључивања у нове, евроатлантске супранационалне интеграције.¹²⁾

Главни садржај градње идентитета синтетичких нација на нашем простору везан је за процесе деконструкције идентитета српске нације. У структуралном смислу тај процес има неколико својих значајних компоненти:

- *спољнополитичка димензија*, указује на доминантан коауторски допринос страног фактора у подршци локалним несрпским псеудонационалним елитама али и на њихов директан притисак и девастациони учинак. Међународни фактор, је применом политике двоструких стандарда према Србима примењивао најстрожије мере уцењивања, кажњавања и сегрегације.¹³⁾
- *геополитичка димензија*, декодира укупне контекстуалне структурне промене које су у првој фази биле усмерене на рушење и разарање уставног и политичког поретка бивше СФРЈ, а у другој, директну подршку конституисању патуљастих псеудодржавних творевина на њеним темељима. Многе од тих држава (Црна Гора, БиХ, Македонија, КиМ и др.) данас су потпуно дисфункционалне и неспособне за властиту егзистенцију, опстајући само уз директну финансијску, политичку и војну подршку једног дела међународне заједнице директно и дубоко инволвиране у овај процес.¹⁴⁾
- *економско-етатолошка* димензије указује на димензије убрзане девастације и разарања привредног и институционалног ткива новонасталих држава кроз процесе њихове деиндустријализације, десуверенизације, деинституционализације и сл. Кроз концепт тзв. *геополитике сиромаштва*, државе из региона гурнуте су у сиромаштво, ду-

12) Степић М. (2014), „Српски парадокс: национална дезинтеграција као услов супранационалне интеграције“, у зборнику: *(Дез)интеграција држава и идентитет*, ИПС, Београд, стр. 169.

13) Види: Труд Алексис-Жил (2013), *Разарање Балкана*, Метелла, Београд.

14) Види: Јевтовић З., Деспотовић Љ. (2010), „Геополитика и медији“, *Култура Полиса*, Н. Сад.

гове, и трајну бесперспективност, не били на овај начин биле лакше контролисане и међусобно конфронтиране.¹⁵⁾
 „За наш простор овај концепт значи стварање нове безбедносне архитектуре Југоистока Европе, у којој је Србији намењена мучна позиција економски некорисне зоне Европе.“¹⁶⁾

Трагичну и деструктивну компоненту ових дешавања генерисану од стране међународног фактора са Запада, још у уводу своје књиге истиче и Жил Труд који каже: „Недавни распад једне земље која се налази усред Европе на пет, па и шест независних ентитета, након што је та држава седамдесет година раније била створена уз подстицај и активну подршку савезничке, а у првом реду француске дипломатије, представља, по мишљењу свих посматрача, један од најтежих неуспеха Европе, а уз то је покренуо и најкрвавији сукоб на нашем континенту после Другог светског рата, сукоб у коме је пало око двеста хиљада жртава и било преко два милиона ‘расељених’ лица, ово по мерилима Уједињених нација.“¹⁷⁾

Као што видимо из наведеног примера, још увек је на делу логика која на унутрашњем плану ниже стратификоване социјалне слојеве посматра као тзв. *опасне класе* а на међународном плану *националне државе* доживљава као преживели и претећи облик национализма који је неопходно деструисати због наводне реметилачке праксе која смета лаганом и безконфликтном наметању глобализма. У таквим концептуолошким оквирима глобализације, национална држава је постала главна мета. Идеолози глобализма сматрају да је треба дезинтегрисати и заменити мање опасним *регионалним и подрегионалним структурама* које се форсирано граде као део нове глобализоване архитектуре новог светског поретка. Оваква стратегија деловања по Робету Куперу „почива на претпоставци да су националне државе суштински опасне и да је једини начин да се укроти анархија нација хегемонија над њима.“¹⁸⁾ У склопу овакве концептуолошке стратегије девастирана је чак и бивша СФРЈ, иако је била вишенационална и мултиконфесионална државна заједница. Истину говорећи, дезинтеграцију ове државе

15) Види: Митровић Љ. (2008), *Савремени Балкан у кључу геополитике*, ИПС, Београд.

16) Петровић З. Пироћанац (2013), *Вашигтерна и Срби*, ИПС, Београд, стр. 280.

17) Труд Жил (2010), *Етнички сукоби у Титовој Југославији 1960-1980.*, ИК Зорана Стојановића, Н. Сад. стр. 5.

18) Купер Р. (2009), *Распад нација*, Ф. Вишњић, Београд, стр. 48.

определили су и други геополитички интереси а не само означени глобализацијски циљеви.

У последњој деценији актуелних политичких токова у Србији, њена је тзв. политичка елита мимо демократског референдумског изјашњавања грађана и озбиљне расправе у стручној јавности, потпуно некритички, главне политичке процесе у земљи усмерила у правцу тзв. међународних интеграција од којих је примарни правац дат путу Србије ка чланству у Европској Унији. Упркос никада аргументованим разлозима за испољени еврофанатизам, тзв. демократска политичка елита у Србији (постпетооктобарска којој су се „покајнички“ придружили и политички патрљци Милошевићевог режима) упорно настоји да промовише и имплементира стране политичке интересе у земљи, правдајући такву политику наводним интересом грађана Србије да постану део система ЕУ интеграција. Она делује само као вазална трансмисија, јер суштинским токовима и „политичким процесима у земљи не управљају национални кадрови већ представници других земаља, који организују промену влада, спроводе специјалне операције у циљу промене политичког система, усмеравања политичких странака, разбијања неподобних опозиционих странака и оснивања нових странака“.¹⁹⁾

Критички настројени европски интелектуалци дуго већ уназад указују да чак ни нације које су већ чланице ЕУ нису власнице и контролори својих виталних националних интереса, те да су их готово неповратно предали хировитој вољи западноатлантског хегемона. Не случајно то посебно истиче француски геополитичар млађе генерације Анри де Гросувр када апелује да се Европа реши овог туторства и избори за своју независност; „Независност Европе није луксуз нити таштина већ витални услов. Или је једна заједница господар својих виталних интереса, или их она поверава трећој страни за коју они нису витални.“²⁰⁾ Еманципација европских нација из „загрљаја“ Евроатлантизма намеће се тако као примарно питање њиховог опстанка и развоја.

Насупрот наслеђеним модернизацијским дефицитима, и стога неоспорном потребом за истинском модернизацијом, српска држава и друштво ће на путу *евромодернизације* морати да преживи мноштво промена које на директан начин девастирају и оно мало државног, друштвеног и националног ткива које је успело да преживи експерименте социјалистичке псеудомодернизације, ужасе

19) Гускова Ј. (2010), „Савремени геополитички положај Србије, као резултат активности спољног фактора у условима глобализације“, у зборнику *Србија у савременом геостратешком окружењу*, Медија центар Одбрана, Београд, стр. 23.

20) Гросувр А, стр. 35.

грађанског рата, економских санкција, пљачкашке приватизације, НАТО агресије и других транзицијских марифетлука на рачун грађана Србије. Ипак, најтежи услови евроинтеграција Србије исказани су у ултимативном захтеву за одрицањем од главних виталних интереса нације: признавање КиМ, сакаћење територија, девастација економије, пауперизација грађана, упросечавање образовног система, разарања села, и сл. И овде се белодано види до сада јасно исказан и аргументован став да су према Србији примењивани принципи политике двоструких стандарда. То такође истиче и колега С. Самарцић који је у разним својствима (саветник премијера, члан тима за преговоре и министар) био непосредни учесник преговора о ЕУ интеграцијама Србије и статусу КиМ-а. „Како год посматрали и оцењивали више него полувековни процес европских интеграција у кључу Европске заједнице или Европске уније, остаје на снази модерна матрица државности, коју ни тај јединствени интеграциони процес у свету и савременој историји није довео у питање. Ту матрицу чине три ствари у које се ЕЗ-ЕУ никада није мешала: питање државних граница, питање унутрашњег државног уређења и питање идентитета државе. Такву интервенцију Унија је себи допустила само у случају Србије, и то у сва три сегмента.“⁽²¹⁾

Један од најтрагичнијих захтева по национални идентитет Срба који већ неколико година долази из простора ЕУ а нарочито СР Немачке, фокусирао се на императиву промене *националног кода* и менталитета српског национа као базичног услова за приступање Унији. „ЕУ је у Србији све време водила перманентни културни рат (против српске културе). Подржавали су пројекте који су имали за циљ ‘усвајање европских вредности и европског идентитета’ а омаловажавали и ругали се традиционалној српској култури и вредностима.“⁽²²⁾ Притом, званичници ЕУ који су били задужени за прекодирање српског националног идентитета нису поштовали сопствене стандарде када говоримо о изграђивању тзв. европског идентитетског оквира, који недвосмислено инсистирају на *поштовању изворних националних особености* које не смеју да се жртвују у процесу изградње тзв. европског културног идентитета. „Уговор из Мастрихта нарочито наглашава да Европска заједница доприноси развоју култура држава чланица уз поштовање њихове националне и религијске разноликости, уз истовремено истицање заједничког културног наслеђа.“⁽²³⁾ Дакле, опет је реч о

21) Самарцић С. (2008), *Градња и разградња државе*, Ф. Вишњић, Београд, стр. 26.

22) Милошевић З. (2010), *Политичка модернизација*, ИПС, Београд, стр. 247.

23) Деспотовић Љ. (2014), *Конструкција и деконструкција идентитета*, стр. 168.

примени двоструких аршина који се намећу Србима као експлицитан услов међународних интеграција, упркос недвосмислено јасним стандардима понашања у тим приликама који су утврђени најважнијим конституционалним актима Европске Уније. „Приче о идентитету и политичка пракса која се тиче Европске уније међусобно се допуњују и оспоравају приче које се тичу националних држава.“²⁴⁾

Не чуди овакав став високих званичника међународне заједнице, јер је реч о специфичном феномену тзв. *интеграционе инверзије*, на коју с правом упозорава колега Миломир Степић, а који подразумева својеврсну релативизацију основног смисла појма интеграција, који је до те мере извитоперен да у својој крајњој конотацији представља „софистицирано“ средство оправдања за окупацију неке земље. „Сходно томе, неолиберално схватање интеграција данас мање подразумева спајање делова у целину и повећавање унутрашње кохезије, већ углавном тај појам добија геополитичку конотацију територијалне експанзије. Интеграција је постала привидно бенигна варијанта и ‘политички коректна’ замена за традиционалне поступке (не)оружне агресије, (не)посредне окупације, (нео)колонијализма и (нео)империјалне доминације.“²⁵⁾

ЗАКЉУЧАК

Не можемо а да не истакнемо као главну поенту нашег рада – својеврсну *историјску и политичку антиномију* када говоримо о феноменологији и суштини националних идентитета. Та антиномичност се огледа у чињеници да је оно што је у почетку био основни супстанцијални модус настанка нација и њихове консолидације – *интегративна функција* – данас у великој мери захваљујући бруталним мерама наметања глобализма као идеологије претворено у његову потпуну политичку супротност. Та својеврсна *интегративна инверзија* суштине и функције националног идентитета, произвела је низ деструктивних последица, међу којима су недвосмислено најтрагичније и најразорније, *разбијање националне државе и разградња њених институционалних капацитета*. Ово особито у државама које су категоризоване као полупериферија и периферија новог светског поретка моћи. Као последице ових опскурних

24) Доддс К. (2009), *Геополитика*, Шахинпашић, Сарајево, стр. 101.

25) Степић М. (2014), „Српски парадокс: национална дезинтеграција као услов супранационалне интеграције“, у зборнику: *(Дез)интеграција држава и идентитет*, ИПС, Београд, стр. 154.

процеса, српска држава и српски национални идентитет трпе несагледиво тешке девастационе учинке који ако се и даље наставе овим интензитетом, реално прете да у неколико наредних деценија произведу државни нестанак и демографски слом српске нације.

Српска држава и нација могу се у актуелној ситуацији третирати као својеврсна *разваљена заједница*, чији су државни, војни, економски, образовни, научни, културни, институционални и други подсегменти друштва и политичког поретка у великој мери девастирани и дисфункционални. Разлози за тако тешко стање поред коауторског доприноса домаће олош елите²⁶⁾, налазе се пре свега, у наметнутом **геополитичком оквиру деструкције** који се може дефинисати као *прикривена и „пријатељска“ окупација земље*, која је у политичком и економском сегменту покрила целу државну територију, а у војном смислу додатно – простор њене јужне покрајине Косова и Метохије.²⁷⁾

ЛИТЕРАТУРА

- Гускова Ј. (2010), „Савремени геополитички положај Србије, као резултат активности спољног фактора у условима глобализације“, у зборнику *Србија у савременом геостратешком окружењу*, Медија центар Одбрана, Београд.
- Гросур де А. (2014), *Париз, Берлин, Москва – пут независности и мира*, Фондација Достојанство, Н. Сад.
- Додс К. (2009), *Геополитика*, Шахинпашић, Сарајево.
- Деспотовић Љ. (2014), *Конструкција и деконструкција идентитета*, Факултет за европске правно-политичке студије, Н. Сад.
- Деспотовић Љ. (2010), *Политички митови и идеологије*, Каирос, Сремски Карловци.
- Деспотовић Љ. (2013) „Синтетичке нације као модел закаснеле идентитетске консолидације нација на простору бивше СФРЈ“, *Српска политичка мисао*, број 4, Институт за политичке студије, Београд.
- Ђурковић М. (2014), „Европске интеграције Србије између нормативизма и геополитике“, *Култура полиса*, посебно издање, Н. Сад.

26) „Државно руководство и даље одржава код Срба осећај кривице, извињавајући се за оно за шта Срби немају никакве кривице и активно сарађује са Хашким трибуналом“ у Гускова Ј. (2010), „Савремени геополитички положај Србије, као резултат активности спољног фактора у условима глобализације“, у зборнику *Србија у савременом геостратешком окружењу*, Медија центар Одбрана, Београд, стр. 23.

27) „Србија се третира као поражени противник а ‘европски’ оквир се користи да се доврши геополитичка прекомпозиција простора којој се опирала деведесетих година. У то се међутим додају и разни елементи који воде подривању идентитета већинског народа и државе.“ у Ђурковић М. (2014), „Европске интеграције Србије између нормативизма и геополитике“, *Култура полиса*, посебно издање, Н. Сад, стр. 105.

- Купер Р. (2007), *Распад нација*, Ф. Вишњић, Београд.
- Петровић З. Пироћанац (2013), *Вашигтерна и Срби*, ИПС, Београд.
- Тијенс Ан-Мари (2009), „Нација као идентитетски оквир“, у зборнику *Идентитети*, Клио, Београд.
- Труд Ж. (2010), *Етнички сукоби у Титовој Југославији 1960-1980.*, ИК Зорана Стојановића, Н. Сад.
- Труд Ж. и Алексис (2013), *Разарање Балкана*, Метелла, Београд.
- Милошевић З. (2010), *Политичка модернизација*, ИПС, Београд.
- Митровић Љ. (2008), *Савремени Балкан у кључу геополитике*, ИПС, Београд.
- Јевтовић З., Деспотовић Љ. (2010), „Геополитика и медији“, *Култура Полиса*, Н. Сад.
- Collon M. (1998), *Poker Menteur les grandes puissances la Yugoslavi et les prochaines querres*, Editions EPO et Michel Colon, Bruxelles.
- Степић М. (2014), „Српски парадокс: национална дезинтеграција као услов супранационалне интеграције“, у зборнику: *(Дез)интеграција држава и идентитет*, ИПС, Београд.
- Самарџић С. (2008), *Градња и разградња државе*, Ф. Вишњић, Београд.

Ljubisa Despotovic, Zoran Jevtovic

THE CONSTRUCTION AND DECONSTRUCTION OF IDENTITY AND INTERNATIONAL INTEGRATION

Resume

We will discuss now about historical processes of construction of national identity during the time of intense formation and consolidation as a factor of integration of the modern nation-state. It will also be discussed the current context and degradation processes of Serbian national identity as a desirable condition for the supposedly easier Serbia's European integration. We will also analyze double standards of the international community to support the construction of synthetic Nations in the former Yugoslavia.

Key words: identity, nation, country, international integration, Serbia, synthetic nation

* Овај рад је примљен 20. маја 2015. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 01. јуна 2015. године.

